

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput II. Peccati divisio traditur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

quando cum peccare delectat? Liberaliter enim servit, qui domini sui voluntatem libenter facit, ac per hoc ad peccandum liber est, qui peccati servus est. Unde ad juste faciendum liber non erit, nisi a peccato liberatus, esse justitiæ cæperit servus. Hanc vero libertatem sola gratia largitur: Quod antequam fieri in homine incipiat, quomodo quis de libero arbitrio in bono opere gloriatur? Duo igitur extrema in hac materia sunt vitanda: primum, ne libero arbitrio nimium tribuatur, quæ est Pelagianorum hæresis; aliud, ne nimium vis ejus imminuatur; quæ Lutheranorum & Calvinistarum hæresis est. Inter utrumque catholica graditur Ecclesia, mediumque tenet; ubi veritas consistit. Ipsa confitetur hominem in peccati statu, in quo modo nascitur, semper liberum esse; sed hanc libertatem peccato esse sauciatam; nec posse sine Christi gratia bonum agere; in malum pronum esse, nec sine Liberatoris sui auxilio posse peccatum vincere, licet liberrime peccet.

CAPUT II.

Peccati divisio traditur.

Varie peccatum dividitur juxta varia objecta, quæ respicit, & a quibus opera specificantur. Peccatum aliud spirituale est, & aliud carnale; creatura enim, ad quam convertimur, & qua peccando frui desideramus, aut sensibus, aut mente attingi potest. Si primo modo ad eam convertimur, ista sunt peccata carnalia; si secundo modo, spiritualia. Cum hæc neque tam manifesta sint, neque tantam afferant infamiam, ple-

rique hominum illa non formidant, nec cavere fatagunt; sæpe etiam neque illa animadvertunt neque, postquam ea commiserint, illorum pudet: plerumque tamen graviora sunt, magisque Deo invisa, quam carnalia. Mente ad Deum tendimus, cui spiritu serviendum est, & mente ab eo recedimus. Ideo spiritualia peccata plus Deo aversionis habent, unde sunt graviora. Præterea spiritualia peccata Deum proprie lædunt, qui super omnia est diligendus.

Immundus spiritus dæmon vocatur, non quod carnalibus immunditiis inquinetur, sed quia inquinatur superbia, quæ spiritualis est fornicatio. Ideo Apostolus ita nos admonet: *Mundemus nos ab omni inquinamento carnis & spiritus* (2. Cor. 7.).

Secundo dividitur peccatum in originale, & actuale. *Primum* ab Adamo fuit commissum, quin ignorantia ulla intellectum ejus obumbraret, vel prava aliqua concupiscentia voluntatem ejus turbaret, vel infirmitas aliqua liberi ejus arbitrii vim imminueret. Sed propter malum propriæ excellentiæ desiderium, & propter culpabilem libertatis amorem, quo ægre divino subiciebatur mandato, quod erat, ut ait sanctus Augustinus, *tam leve ad observandum, tam breve ad memoria retinendum*; & quod datum illi fuerat in subjectionis & dependentiæ signum, qua ejus voluntas Deo subdi debebat. Tunc *voluntas cupiditatem, non voluntatem cupiditas duxit: non præcessit voluntatem, nec restitit voluntati*. Hoc originale peccatum a pueris nascendo contrahitur,

tur, voluntarium est in Adami voluntate, in qua veluti in principio seu capite omnium hominum voluntates continebantur: ideo ait Apostolus: *In quo omnes peccaverunt (Rom. 5.)*. Hæc culpa Baptismo tollitur, sed in baptizato pæna manet, quæ est concupiscentia, de qua jam differimus. *Nihil*, (inquit sanctus Augustinus *de morib. Eccles. c. 2.*) *ad prædicandum notius, nihil ad intelligendum secretius*. Hujus Philosophi noverunt effectus, idest misérias, quibus hominum naturam subjectam esse dolebant, sed eorum causam ignorabant. Hanc præ cæteris antiquis Patribus sanctus Augustinus declaravit, lumenque illi Deus tradidit ad omnem ejus malignitatem detegendam, ut gratiæ Filii sui hostes refelleret, qui gratiæ necessitatem negabant, infirmitatis magnitudinem, qua hominum natura premebatur, non intelligentes, cui medendæ gratia requiritur. Denique doctrinæ christianæ hic cardo est; pravæque omnes opiniones circa gratiam, liberum arbitrium, prædestinationem, & reprobationem, ab hujus solum ignorantia promanant originalis corruptionis, sub qua cuncti filii Adam gemunt.

Actuale peccatum est illud, quod homines ratione & libertate utentes propria voluntate & malitia committunt.

Tertio, spectata lege divina, peccata alia sunt commissionis, alia omissionis. *Prima* legem negativam violant, idest vetita ab illa committunt, videlicet homicidium, adulterium, & his similia: *secunda* legem affirmativam lædunt, quæ videli-

et aliquid faciendum præcipit, veluti Deum diligere, illique servire, honorare parentes, cætera. Hæc secunda non adeo sollicitè vitantur, quamvis gravia admodum sint, ac propter illa multi pereant. Peculiari capite de his agemus.

Quarto personæ, quas peccatum lædit, alia peccatorum dant distinctionem; quædam etenim peccata fiunt contra Deum, quædam contra proximum, quædam contra nosmetipsos. Hinc sanctus Apostolus Paulus nos admonet: *Ut Sobrie, iuste, & pie vivamus in hoc sæculo: (Tit. 2.)* Sobrie innocentiam declarat, qua quilibet vitare debet: *Iuste* proximum respicit, qui nullatenus est lædendus: *Pie* ad Dei cultum pertinet.

Quinto peccata alia sunt cordis, alia oris, alia operis, quæ solum juxta hos gradus in eadem specie differunt. *Intra cor*, desiderio mirum, initio fit peccatum; *ore* deinde, alio exteriori signo manifestatur; tandem *opere* completur.

Sexto denique mortalia quædam sunt peccata, quædam vero venialia; quæ differentia rebus quas omnes complectitur, licet sæpe difficile cognoscatur (a). Tanta scientia præditus san-

(a) De omnibus & singulis peccatis, sintne mortalia vel venialia, certo pronunciare velle, temerarium foret. Nihilominus Theologi tres passim regulas tradunt, quæ attentis quorundam peccatorum gravitas, vel levitas certo; multorum probabiliter dignosci, ac determinari potest.

Etus Augustinus hic hærebat, omnique adhibita diligentia hanc se distinctionem sæpius non intelligere affirmabat, addebatque: *Quæ sint levia, & quæ gravia peccata, non humano, sed divino sunt pensanda iudicio* (lib. 21. de Civit. Dei cap. ult.). Omnia æqualia esse peccata aiebat Jovinianus, quod a Stoicis hauserat; sed adeo ridicula est hæc opinio, ut solo communi sensu

Prima Regula *Scriptura est*; unde peccata, quæ in Scripturis dicuntur excludere a regno Dei, esse abominabilia, detestanda, execranda, morte digna, item quæ væ, aut aliam maledictionem adjunctam habent, mortalia sunt; quæ autem remissioribus terminis efferuntur, venialia.

Secunda Regula *Traditio*. Quæ proin ex communi sensu Patrum, Episcoporum, & Doctorum habentur in Ecclesia pro mortalibus, censenda sunt mortalia; quæ pro venialibus, censenda sunt venialia; quia jure præsumitur, Deum Ecclesiam suam in re tanti momenti non deserere, neque permittere, ut in animarum perniciem errore communi decipiatur.

Tertiam Regulam *Ratio naturalis* suppeditat. Hinc, quæ secundum rectam rationem graviter lædunt caritatem Dei, & proximi, sunt mortalia; quæ leviter, sunt venialia. Ad discernendum vero, an graviter, anve leviter lædant caritatem, multa sunt consideranda. 1. Natura actus, an admittat, vel non admittat levitatem materiæ. 2. Actionis objectum, finis & circumstantiæ. 3. Tenor legis, & pæna annexa. 4. Intentio actualis, vel præsumpta legislatoris. 5. Peccantis consensus perfectus vel imperfectus, ex ignorantia, infirmitate, vel malitia &c. præstitus. Ita fere P. Billuart Tr. de peccat. diff. 8. in Append. ad art. 2.

sensu ejus falsitas deprehendatur. Juxta Paulum cuncta reproborum peccata sunt mortalia electorum vero cuncta venialia: ab hoc ad alium pergebat errorem, affirmans hominem in hac vita sine peccato esse posse, atque in natura lege, in lege scripta, & Evangelica plures homines sine peccato ullo vixisse. Lutherus, & Calvinus decimo sexto sæculo docuere, omnia electorum peccata natura sua esse mortalia: verum a Dei misericordia illis hæc non imputari, veluti venialia puniri. Contra Ecclesia catholica semper mortalia & venialia peccata agnovit *prima*, quæ animæ vitam auferunt, justificamur gratia ipsam privando, Deoque inimicam reddendo; *secunda* vero, quæ Divinæ Majestatem minus acceptam reddunt, veluti scabies qua pulchra facies scædatur, ita ut horum scæcilium venia impetretur. In Evangelio Christus Jesus de ira loquens tres iræ gradus distinguit primus est involuntarius iræ motus, qui præteritis judicium meretur; alter, cum in levem aliquam injuriam ira prorumpit, aliquam poenitentiam meretur; tertius, qui gravem infert injuriam gehenna ignis punitur: *Omnis, qui irascitur fratri suo, reus erit judicio. Qui autem dixerit fratri suo raca, reus erit concilio. Qui autem dixerit fatue, reus erit gehennæ ignis (Matth. 5.)* Idem Dominus de festuca & trabe in oculo distinguit (Matth. 7.), venialis mortalisque peccati distinctionem perspicue ostendit; festuca siquidem est trabe longe levior. Stoici, (inquit sanctus Thomas 1. 2. q. 73. ar. 2.), ducebantur ex hoc, quod considerabant peccatum ex parte privationis

tionis tantum, prout scilicet recessus a ratione, unde simpliciter aestimantes, quod nulla privatio susciperet magis & minus, posuerunt omnia peccata esse paria. Sed si quis diligenter consideret, inveniet duplex privationum genus. Est enim quaedam simplex & pura privatio, quæ consistit quasi in corruptum esse, sicut mors est privatio vitæ, & tenebra est privatio luminis, & tales privationes non recipiunt magis & minus, quia nihil residuum est de habitu opposito. Est autem privatio non simplex, sed aliquid retinens de habitu opposito, quæ quidem privatio magis consistit in corrupti, quam in corruptum esse, sicut ægrotudo, quæ privat debitam commensurationem humorum. Et ideo similiter dicendum est de vitiis & peccatis. Et ideo multum interest ad gravitatem peccati, utrum plus vel minus recedatur a rectitudine rationis. Et secundum hoc dicendum est, quod non omnia peccata sunt paria (a).

CA.

(a) Nonnulli Casuistæ hisce divisionibus aliam novam superaddere, ac peccatum in philosophicum, & theologicum distinguere sunt ausi. Peccatum philosophicum (inquiiebant) seu morale est actus humanus disconveniens naturæ rationali, & rectæ rationi; theologicum vero & mortale est transgressio libera Legis divinæ. Philosophicum quantumvis grave in illo, qui Deum vel ignorat, vel de eo actu non cogitat, est grave peccatum; sed non est offensa Dei, neque peccatum mortale, dissolvens amicitiam Dei, neque æterna pœna dignum. At nœdum ut superfluum, sed omnino ut nocivum hoc auctarium Alexander VIII. rejecit, dum totam, modo adductam propositionem ceu erroneam